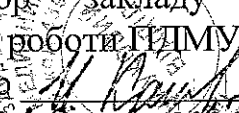

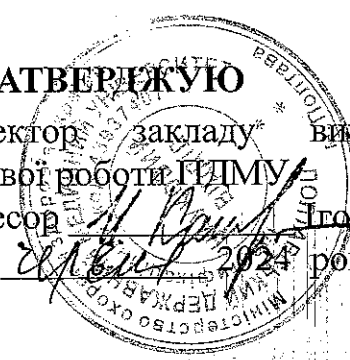

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Полтавський державний медичний університет

ЗАТВЕРЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти з
наукової роботи ПДМУ
професор Ігор КАЙДАШЕВ
«26» року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
Українська мова професійного спрямування
для аспірантів

галузей знань 22 – Охорона здоров'я, 09 – Біологія
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальностей 222 – Медицина, 221 – Стоматологія, 228 – Педіатрія,
229 – Громадське здоров'я, 091 – Біологія і біохімія

Робоча програма української мови професійного спрямування для здобувачів ступеня доктора філософії галузей знань 22 – Охорона здоров'я, 09 – Біологія, спеціальностей: 222 – Медицина, 221 – Стоматологія, 228 – Педіатрія, 229 – Громадське здоров'я, 091 – Біологія і біохімія.

«31» травня 2024 року – 14 с.

Розробники:

- завідувач кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, к. філол. н., доц. Лещенко Т.О.;
- доцент закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, к. філол. н., доц. Жовнір М.М.

Робоча програма української мови професійного спрямування затверджена на засіданні Вченої ради ПДМУ.

Протокол №9 від «16» серпня 2024 р.
Секретар вченої ради

Валентина ФЛАТОВА

ВСТУП

Українська мова професійного спрямування є складовою освітньо-наукових програм підготовки в аспірантурі за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти галузей знань 22 – Охорона здоров'я, 09 – Біологія за спеціальностями 222 – Медицина, 221 – Стоматологія, 228 – Педіатрія, 229 – Громадське здоров'я, 091 – Біологія і біохімія.

Викладається у 2 семестрі 2 року навчання в обсязі **90 год (3 кредити ECTS)**.

Загальний обсяг (3 кредити ECTS): практичні – 40 год, самостійна робота – 50 год. У курсі передбачено 3 змістові модулі. Завершується освітній компонент заліком.

Українська мова професійного спрямування – це дисципліна, що передбачає формування національно-мовної особистості, комунікативних і писемних навичок майбутніх спеціалістів медичної галузі й наукової царини, студіювання особливостей фахової мови; отримання, засвоєння й раціональне використання в нормованої української мови у фаховому спілкуванні та у всіх сферах життєдіяльності; дослідження й засвоєння мовно-виражальних засобів, які впливають на стильову досконалість фахового медичного дискурсу.

Навчальна дисципліна «Українська мова професійного спрямування» покликана вдосконалювати в здобувачів ступеня доктора філософії базові соціально-комунікативні навички; формувати й удосконалювати вміння застосовувати словесні / несловесні мовні засоби відповідно до уніфікованого стандарту й узуальних кодифікованих норм; засвоювати й реалізовувати на практиці інформацію про норми й анормативні варіанти фахового терміновжитку; аналізувати наукове мовлення в нормативному аспекті; окреслювати теоретично й фіксувати на практиці відхилення від комунікативно-прагматичних, естетичних і етичних норм наукового мовлення.

Мета освітнього компонента – продовження формування мовної культури й високого рівня фахового й ділового спілкування медичних працівників; формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів; студіювання особливостей фахової мови й сучасного наукового дискурсу в нормативному аспекті.

Завдання освітнього компонента:

– поглиблення базових знань і розширення засвоєної інформації про основоположні поняття, які корелюють із використанням української мови у фаховій діяльності;

– формування й удосконалення вміння раціонально застосовувати нормативні варіанти словесних / несловесних мовних засобів, зокрема й фахових терміноодиниць, зіставляти їх із часто вживаними різнорівневими мовними анормативами;

– аналіз наукового мовлення в нормативному аспекті;

– виявлення й аналіз мовно-стильових ознак псевдонаукових фахових текстів, корегування помилок;

– формування свідомої національно-мовної особистості.

Структура курсу

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач наукового ступеня

доктора філософії має

знати:

- поняття й основні норми вживання фахової мови, усвідомлювати її роль у професійній діяльності фахівця / науковця;
- узуальні норми фахового терміновжитку;
- мовно-стильові ознаки псевдонаукових, комунікативно повноцінних фахових наукових текстів;
- стильові норми й комунікативні якості наукового тексту;
- особливості нормативного мовного втілення фахового наукового дискурсу;

уміти:

- ідентифікувати й дефінувати фахове мовлення як складник загальнонаціональної мови;
- застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення зразкової мовної поведінки в професійній сфері;
- використовувати лексичні, морфологічні, синтаксичні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, уніфікованого стандарту й чинних узуальних кодифікованих норм української мови;
- вільно володіти багатими виражальними засобами мови на лексичному, правописному і морфологічному рівнях;
- демонструвати навички володіння культурою усного й писемного професійного мовлення; постійно вдосконалювати культуру писемного й усного мовлення;
- постійно вдосконалювати навички етичного професійного дискусивно-полемічного спілкування медичних фахівців;
- аналізувати наукове мовлення в нормативному аспекті;
- фіксувати й аналізувати мовно-стильові ознаки псевдонаукових фахових текстів, зіставляти їх із комунікативно повноцінними й стилістично правильними сучасними фаховими науковими текстами, корегувати помилки;
- володіти базовими усними й писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній / науковій діяльності.

Місце освітнього компонента (у структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку).

Освітній компонент інтегрується з дисциплінами мовного спрямування, зокрема з курсом «Українська мова (за професійним спрямуванням)» на рівні використання загальнонавчаної нормативної лексики. Він поглиблює й розширює основи фахової мови медика з перспективою використання здобутих знань у професійній / науковій діяльності; сприяє подальшому формуванню зразкової мовної компетенції з проєкцією на фахову мовну активність; вдосконалює комунікативні навички майбутніх спеціалістів і сприяє становленню національно свідомої особистості.

Компетентності, якими має оволодіти здобувач наукового ступеня доктора філософії.

Інтегральна: здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Громадське здоров'я», «Педіатрія», «Біологія і біохімія» у професійній

діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Прогностичні компетентності:

здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел; здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу; знання й розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

Управлінські компетентності:

здатність застосовувати знання в практичній діяльності; уміння виявляти, ставити й розв'язувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують здобувачі ступеня доктора філософії.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Оцінювання за формами контролю:

Підсумковий контроль		
Залік	Min. – 0 балів	Max. – 200 балів

Для здобувачів ступеня доктора філософії, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум (122 бали)*, обов'язковим є *перескладання контролю*.

При цьому кількість балів:

0-79 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

80-118 відповідає оцінці «незадовільно»;

122-128 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);

130-138 відповідає оцінці «задовільно»;

140-158 відповідає оцінці «добре»;

160-178 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);

180-200 відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності:

За 200 – бальною шкалою		За чотирибальною шкалою	
A	180-200	5	відмінно
B	160-178	4	добре
C	140-158		
D	130-138	3	задовільно
E	122-128		
F _x	80-118	2	незадовільно
F	0-79		незадовільно (без права перескладання)

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ТЕМА 1. СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ТЕКСТ У НОРМАТИВНОМУ АСПЕКТІ (30 год)

Практичне заняття 1 (4 год):

- 1.1. Стильові норми й комунікативні якості наукового тексту.
- 1.2. Комунікативна повноцінність і стильова досконалість сучасного наукового тексту.

Самостійна робота (6 год):

- Нормативний підхід у мовознавстві.
Ключові аспекти методології наукового дослідження.

Практичне заняття 2-3 (4 год):

- 1.1. Науковий жаргон: поняття, ознаки, наслідки вживання.
- 1.2. Шляхи подолання наукового жаргону в сучасному академічному дискурсі.

Самостійна робота (6 год):

- Феномен мовної свідомості.
Науковий жаргон в історичній ретроспективі.

Практичне заняття 4-5 (4 год):

- 1.1. Стилістично вивірених науковий текст: основні маркери.
- 1.2. Взірцевий науковий текст: теоретичні зауваги й інструкції до написання.

Самостійна робота (6 год):

- Композиційна завершеність наукового тексту.
Псевдонауковий текст.

ТЕМА 2. СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ТЕКСТ (24 год)

Практичне заняття 6-7 (4 год):

- 1.1. Мовно-жанрова специфіка наукової статті зі стоматології як цілісного наукового твору.
- 1.2. Науковий жаргон у медичному тексті.

Самостійна робота (4 год):

- Дієвість наукового медичного тексту.
Чинники виразності наукового медичного тексту.

Практичне заняття 8-9 (4 год):

- 1.1. Актуальні проблеми внормованості термінологічного інструментарію медичної галузі.
- 1.2. Лікар і його активний фаховий словник.

Самостійна робота (4 год):

Поняття про термін і його ознаки.

Практичне заняття 10-11 (4 год):

1.1. Сучасний науковий стоматологічний текст: функціональне призначення і недоліки його втілення.

1.2. Стандарт мовного втілення наукового стоматологічного тексту.

Самостійна робота (4 год):

Фахові стоматологічні терміни в нормативному аспекті.

ТЕМА 3. РЕАЛІЇ МОВНОГО ВТІЛЕННЯ НАУКОВОГО ФАХОВОГО ДИСКУРСУ (36 год)

Практичне заняття 12-13 (4 год):

1.1. Особливості нормативного наголошування фахової лексики лікарів.

1.2. Лексичні аномативи в науковому медичному тексті.

1.3. Ненормативне вживання складних термінів у науковому стоматологічному дискурсі.

Самостійна робота (4 год):

Поняття лексичного аномативу і його реалізація в текстопросторі.

Термінологічні хиби й каламбури.

Практичне заняття 14-15 (4 год):

1.1. Питомі національні лексеми в науковому тексті.

1.2. Фемінитиви в мові медицини.

Самостійна робота (4 год):

Розмовні елементи в науковому тексті.

Канцелярит і псевдонауковість: поняття і реалізація в науковому тексті.

Практичне заняття 16-17 (4 год):

1.1. Граматичні аномалії в науковому стоматологічному дискурсі.

1.2. Стильові вади сучасного стоматологічного наукового дискурсу.

Самостійна робота (6 год):

Синтаксис фахового стоматологічного тексту: нагальні проблеми і шляхи їх розв'язання.

Практичне заняття 18-19 (4 год):

1.1. Дидактичний текст у мультимодальній парадигмі.

1.2. Навчальний текст як мультимодальний лінгвовізуальний феномен: цілісність, зв'язність, інформативність.

1.3. Мультимодальні тексти як елементи наукового дискурсу.

Самостійна робота (6 год):

Стислість як норма наукового тексту й мультимодальні дискурсивні зразки.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		П/З	С/Р
Змістовий модуль 1. СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ТЕКСТ У НОРМАТИВНОМУ АСПЕКТІ			
1	Стильові норми й комунікативні якості наукового тексту. Комунікативна повноцінність і стильова досконалість сучасного наукового тексту. Нормативний підхід у мовознавстві. Ключові аспекти методології наукового дослідження	4	6
2	Науковий жаргон: поняття, ознаки, наслідки вживання. Шляхи подолання наукового жаргону в сучасному академічному дискурсі. Феномен мовної свідомості. Науковий жаргон в історичній ретроспективі	4	6
3	Стилістично вивірених науковий текст: основні маркери. Взірцевий науковий текст: теоретичні зауваги й інструкції до написання. Композиційна завершеність наукового тексту. Псевдонауковий текст	4	6
Змістовий модуль 2. СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ТЕКСТ			
4	Мовно-жанрова специфіка наукової статті зі стоматології як цілісного наукового твору. Науковий жаргон у медичному тексті. Дієвість наукового медичного тексту. Чинники виразності наукового медичного тексту	4	4
5	Актуальні проблеми в нормованості термінологічного інструментарію медичної галузі. Лікар і його активний фаховий словник. Поняття про термін і його ознаки	4	4
6	Сучасний науковий стоматологічний текст: функціональне призначення і недоліки його втілення. Стандарт мовного втілення наукового стоматологічного тексту. Фахові стоматологічні терміни в нормативному аспекті	4	4
Змістовий модуль 3. РЕАЛІЇ МОВНОГО ВТІЛЕННЯ НАУКОВОГО ФАХОВОГО ДИСКУРСУ			
7	Особливості нормативного наголошування фахової лексики лікарів. Лексичні аномалії в науковому медичному тексті. Ненормативне вживання складних термінів у науковому стоматологічному	4	4

	<i>дискурсі. Поняття лексичного аномативу і його реалізація в просторі. Термінологічні хиби й каламбури</i>		
8	<i>Питомі національні лексеми в науковому тексті. Фемінітиви в мові медицини. Розмовні елементи в науковому тексті. Канцелярит і псевдонауковість: поняття і реалізація в науковому тексті</i>	4	4
9	<i>Граматичні аномалії в науковому стоматологічному дискурсі. Сильові вади сучасного стоматологічного наукового дискурсу. Синтаксис фахового стоматологічного тексту: загальні проблеми і шляхи їх розв'язання</i>	4	6
10.	<i>Дидактичний текст у мультимодальній парадигмі. Навчальний текст як мультимодальний лінгвовізуальний феномен: цілісність, зв'язність, інформативність. Мультимодальні тексти як елементи наукового дискурсу. Стислість як норма наукового тексту й мультимодальні дискурсивні зразки</i>	4	6
	УСЬОГО	40	50

Загальний обсяг: **90 год**, зокрема:
 практичні заняття – **40 год**;
 самостійна робота – **50 год**.

ТЕМА 1. СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ТЕКСТ У НОРМАТИВНОМУ АСПЕКТІ (30 год)

Практичне заняття 1 (4 год):

- 1.1. Сильові норми й комунікативні якості наукового тексту.
- 1.2. Комунікативна повноцінність і стильова досконалість сучасного наукового тексту.

Самостійна робота (6 год):

*Нормативний підхід у мовознавстві.
 Ключові аспекти методології наукового дослідження.*

Практичне заняття 2-3 (4 год):

- 1.1. Науковий жаргон: поняття, ознаки, наслідки вживання.
- 1.2. Шляхи подолання наукового жаргону в сучасному академічному дискурсі.

Самостійна робота (6 год):

*Феномен мовної свідомості.
 Науковий жаргон в історичній ретроспективі.*

Практичне заняття 4-5 (4 год):

- 1.1. Сильові вивірені науковий текст: основні маркери.

1.2. *Взірцевий науковий текст: теоретичні зауваги й інструкції до написання.*

Самостійна робота (6 год):

Композиційна завершеність наукового тексту.

Псевдонауковий текст.

Рекомендована література

1. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови. – К.: Довіра, 1999. – 416 с.

2. Лещенко Т.О. Атлас культури мови медика: навчально-наочний посібник /Т.О.Лещенко, М.М.Жовнір, В.Г.Юфименко.– Львів: Магнолія 2006.– 2021.– 144 с.

3. Лещенко Т.О. Українська мова в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко, В.Г. Юфименко. – Полтава, 2017. – 332 с.

4. Лещенко Т.О. Українська мова за професійним спрямуванням [навч. посібник, ЦМК МОЗ України]/ Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко.– Полтава: Асмі, 2010.– 234 с.

5.Литвиненко Н. П. Тлумачний словник медичних термінів : [рос., латин. та укр. мовами; для лікарів, науковців, студ.мед.навч.закл.]/ Н. П. Литвиненко. – К. – Ірпінь : ВТФ Перун, 2010. – 848 с.

6. Коць Т. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі. – К.: Видавництво „Логос», 2010.— 303 с.

7. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.

8. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю / Г. Наєнко // Мовознавство. – 2016. – № 5. – С. 72-74.

9. Селігей П. О. Науковий стиль української мови: ресурси оновлення //Мовознавство.– Академперіодика. – 2006.– №. 2-3. – С. 235.

10. Сизонов Д. Ю. Медична термінологія в мас-медіа: стилістичний потенціал: монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2012.– 195 с.

ТЕМА 2. СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ТЕКСТ (24 год)

Практичне заняття 6-7 (4 год):

1.1. *Мовно-жанрова специфіка наукової статті зі стоматології як цілісного наукового твору.*

1.2. *Науковий жаргон у медичному тексті.*

Самостійна робота (4 год):

Дієвість наукового медичного тексту.

Чинники виразності наукового медичного тексту.

Практичне заняття 8-9 (4 год):

1.1. *Актуальні проблеми внормованості термінологічного інструментарію медичної галузі.*

1.2. *Лікар і його активний фаховий словник.*

Самостійна робота (4 год):

Поняття про термін і його ознаки.

Практичне заняття 10-11 (4 год):

1.1. *Сучасний науковий стоматологічний текст: функціональне призначення і недоліки його втілення.*

1.2. *Стандарт мовного втілення наукового стоматологічного тексту.*

Самостійна робота (4 год):

Фахові стоматологічні терміни в нормативному аспекті.

Рекомендована література

1. Лещенко Т.О. Атлас культури мови медика: навчально-наочний посібник/Т.О.Лещенко, М.М.Жовнір, В.Г.Юфименко.– Львів: Магнолія 2006.– 2021.– 144 с.

2. Лещенко Т.О. Українська мова в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко, В.Г. Юфименко. – Полтава, 2017. – 332 с.

3. Лещенко Т.О. Українська мова за професійним спрямуванням [навч. посібник, ЦМК МОЗ України]/ Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко.– Полтава: Асмі, 2010.– 234 с.

4. Лещенко Т.О. Професійна мова медика [навч. посібник] / Т.О.Лещенко.– Полтава: ПФ «Форміка», 2004. – 140 с. (посібник розміщений у інтернеті).

5. Лещенко Т. О. Український правопис: новації та варіанти : наочно-навчальний посібник / Т. О. Лещенко, Н. В. Бондар, М. М. Жовнір. – Полтава : УМСА, 2020. – 40 с.

6. Лещенко Т. О. Лексико-стилістичні аномативи в науковому стоматологічному тексті / Т.О. Лещенко, Н. В. Бондар, М. М. Жовнір // Молодий вчений. – 2019. – № 5.1. (69.1). – С. 145–148.

7. Лещенко Т. О. Ревіталізація питомих національних лексем у науковому медичному дискурсі / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // Закарпатські філологічні студії. – 2022. – Вип. 2, т. 1. – С. 40–46.

8. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю / Г. Наєнко // Мовознавство. – 2016. – № 5. – С. 72-74.

9. Сизонов Д. Ю. Медична термінологія в українських ЗМІ: словник / За ред. Л.І.Шевченко / Д. Ю. Сизонов.— К.: ВПЦ «Київський університет», 2012.— 335 с.

ТЕМА 3. РЕАЛІЇ МОВНОГО ВТІЛЕННЯ НАУКОВОГО ФАХОВОГО ДИСКУРСУ (36 год)

Практичне заняття 12-13 (4 год):

- 1.1. Особливості нормативного наголошування фахової лексики лікарів.
- 1.2. Лексичні аномативи в науковому медичному тексті.
- 1.3. Ненормативне вживання складних термінів у науковому стоматологічному дискурсі.

Самостійна робота (4 год):

Поняття лексичного аномативу і його реалізація в текстопросторі.
Термінологічні хиби й каламбури.

Практичне заняття 14-15 (4 год):

- 1.1. Питомі національні лексеми в науковому тексті.
- 1.2. Фемінітиви в мові медицини.

Самостійна робота (4 год):

Розмовні елементи в науковому тексті.
Канцелярит і псевдонауковість: поняття і реалізація в науковому тексті.

Практичне заняття 16-17 (4 год):

- 1.1. Граматичні аномалії в науковому стоматологічному дискурсі.
- 1.2. Стильові вади сучасного стоматологічного наукового дискурсу.

Самостійна робота (6 год):

Синтаксис фахового стоматологічного тексту: загальні проблеми і шляхи їх розв'язання.

Практичне заняття 18-19 (4 год):

- 1.1. Дидактичний текст у мультимодальній парадигмі.
- 1.2. Навчальний текст як мультимодальний лінгвовізуальний феномен: цілісність, зв'язність, інформативність.
- 1.3. Мультимодальні тексти як елементи наукового дискурсу.

Самостійна робота (6 год):

Стислість як норма наукового тексту і мультимодальні дискурсивні зразки.

Рекомендована література

1. Лещенко Т.О. Атлас культури мови медика: навчально-наочний посібник/Т.О.Лещенко, М.М.Жовнір, В.Г.Юфименко.— Львів: Магнолія 2006.— 2021.— 144с.
2. Лещенко Т.О. Українська мова в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко, В.Г. Юфименко. — Полтава, 2017. — 332 с.
3. Лещенко Т.О. Українська мова за професійним спрямуванням [навч. посібник, ЦМК МОЗ України]/ Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко.— Полтава: Асмі, 2010.— 234 с.

4. Лещенко Т.О. Професійна мова медика [навч. посібник] / Т.О.Лещенко.– Полтава: ПФ «Форміка», 2004. – 140 с. (посібник розміщений у інтернеті).
5. Лещенко Т. О. Український правопис: новації та варіації : наочно-навчальний посібник / Т. О. Лещенко, Н. В. Бондар, М. М. Жовнір. – Полтава : УМСА, 2020. – 40 с.
6. Лещенко Т. О. Мовно-жанрова специфіка наукової статті зі стоматології як цілісного наукового твору / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко // Український стоматологічний альманах. – 2012. – № 1. – С. 3–11.
7. Лещенко Т. О. Нагальні проблеми внормованості термінологічного інструментарію стоматологічної галузі / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // Мова. – 2018. – № 29. – С. 5–11.
8. Лещенко Т. О. Особливості нормативного наголошування фахової лексики стоматологів / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // Культура слова. – 2022. – Вип. 96. – С. 239–252.
9. Лещенко Т. О. Синтаксичні аномалії в науковому стоматологічному дискурсі / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір, Н. В. Бондар // Слов'янські мови : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. – Вип. 2 (14). – С. 122–130.
10. Лещенко Т. О. Сучасний науковий стоматологічний текст: функціональне призначення і недоліки його втілення / Т. О. Лещенко, Н. В. Бондар, М. М. Жовнір // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Серія : Філологічні науки. – 2019. – Вип. 175. – С. 135–141.
11. Лещенко Т. О. Унормованість термінів з ортопедичної стоматології / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко // Український стоматологічний альманах. – 2012. – № 2. – С. 93–98.
12. Лещенко Т. О. Унормованість термінів терапевтичної стоматології / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко, О. С. Павленкова // Український стоматологічний альманах. – 2014. – № 1. – С. 100–107.
13. Лещенко Т. О. Фемінітиви в мові медицини / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // International scientific and practical conference «Philological science, intercultural communication and translation studies: theoretical and practical aspects»: conference proceeding, Venice, Italy, February 26–27, 2021. – Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2021. – Vol. 1. – P. 23–26.
14. Литвиненко Н. П. Тлумачний словник медичних термінів : [рос., латин. та укр. мовами; для лікарів, науковців, студ.мед.навч.закл.] / Н. П. Литвиненко. – К. – Ірпінь : ВТФ Перун, 2010. – 848 с.
15. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю // Г. Наєнко // Мовознавство. – 2016. – № 5. – С. 72–74.
16. Сизонов Д. Ю. Медична термінологія в українських ЗМІ: словник / За ред. Л. І. Шевченко / Д. Ю. Сизонов. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. – 335 с.
17. Шевченко Л. Інтелектуальна еволюція української літературної мови: теорія аналізу: монографія / Л. І. Шевченко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. – 498 с.

18. Українська мова: енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови; Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана / В. М. Русанівський (голова редкол.). – вид. 3-тє, зі змінами і доп. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.

19. Тлумачний словник сучасної української мови: Фахова лексика / Заг. ред. проф. В. С. Калашника. – Х.: ФОП Співак Т. К., 2009. – 464 с.

Рекомендована література

Базова

1. Лещенко Т. О. Атлас культури мови медика: навчально-наочний посібник / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір, В. Г. Юфименко. – Львів: Магнолія 2006. – 2021. – 144 с.

2. Лещенко Т. О. Українська мова в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко, В. Г. Юфименко. – Полтава, 2017. – 332 с.

3. Лещенко Т. О. Українська мова за професійним спрямуванням: [навч. посібник, ЦМК МОЗ України] / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко. – Полтава: Асмi, 2010. – 234 с.

4. Лещенко Т. О. Професійна мова медика [навч. посібник] / Т. О. Лещенко. – Полтава: ПФ «Форміка», 2004. – 140 с. (посібник розміщений у інтернеті).

5. Лещенко Т. О. Український правопис: новації та варіації : наочно-навчальний посібник / Т. О. Лещенко, Н. В. Бондар, М. М. Жовнір. – Полтава : УМСА, 2020. – 40 с.

Допоміжна

Словники

Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел.]. – К. – Ірпiнь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.

Литвиненко Н. П. Тлумачний словник медичних термінів : [рос., латин. та укр. мовами; для лікарів, науковців, студ. мед. навч. закл.] / Н. П. Литвиненко. – К. – Ірпiнь : ВТФ Перун, 2010. – 848 с.

Полюга Л. М. Словник українських морфем : понад 45000 / Л. М. Полюга. – Вид. 3-є, допов. і випр. – К. : Довіра, 2009. – 554 с. – (Словники України).

Український орфографічний словник: близько 174 тис. слів / [укл.: В. В. Чумак, І. В. Шевченко, Л. Л. Шевченко, Г. М. Ярун; за ред. В. Г. Складенка]. – вид. 8-е, переробл. і доповн. – К. : Довіра, 2008. – 997 с. – (Словники України).

Українсько-англійсько-арабський тлумачний словник медичних термінів: 8000 слів і словосполук / [укл. Р. Б. Голод, Г. Я. Іванишин, С. В. Личук та ін.]. – 1-е вид. – Івано-Франківськ, 2013. – 492 с.

Інформаційні ресурси

Сторінка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки на сайті Полтавського державного медичного університету.
http://www.umsa.edu.ua/kafhome/ukrainiznavsv/kaf_ukrznnavstv_materialnazavant.html

Перевірка значення і правопису слова за словником на довідково-інформаційному порталі: [www. https://r2u.org.ua/check](http://www.r2u.org.ua/check).

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua>